

Вовед

Глобалната финансиска и економска криза, која ја одбележа 2009 година, природно се наметна како тема на четвртиот број на „Ревиијата за социјална политика“. Имено, сите социоекономски индикатори, како и состојби на пазарот на труд, оваа година беа условени од влијанието на економската криза. Политиките и мерките за подобрување на социјалната благосостојба беа соочени со дополнителен предизвик, бидејќи истите требаше да одговорат на зголемената потреба и побарувачка од страна на категориите граѓани, кои директно или индиректно, беа погодени од кризата. Антикризните мерки од социјален аспект, преземени и најавени во 2009 година, се состоеја од индиректни (економски) олеснувања, како и директни социјални интервенции - преку отворање СОС продавници и субвенционирање на корисниците на социјална помош за трошоците за електрична енергија. Сепак, сеопфатноста и ефективноста на овие мерки претставуваат предмет на поголема дискусија. За таа цел, „Ревиијата“ се обиде да направи увид во социјалното влијание на кризата во Македонија врз одредени домени, како и анализа на ефективноста на системите на поддршка, во услови на криза.

Првата статија од „Ревиијата“ (Анчева) ја истакнува материјално-социјалната положба на работниците во металната, електроиндустријата и рударството. Авторката истакнува дека како резултат на економската кри-

за работодавачите се одлучија за намалување на бројот на вработени од деловни причини, примена на мерката „принуден одмор“, намалување на договорените износи на платите, надоместоците и додатоците на плата, итн., но сето ова реално не придонесе за саканото намалување на вкупните трошоци, туку само за влошување на материјално-социјалната положба на работниците. Наредната статија (Тозија и Ѓорѓев) ја анализира економската криза од аспект на нејзиното влијание врз здравјето на населението во Македонија. Според авторите, постои недостиг на ефикасен систем за следење на влијанието на економската криза врз здравјето, но дека е очекувано финансиската криза да засегне одредени ранливи групи, како: доенчињата, малите деца и мајките. Недостигот на ефикасен систем за управување со податоците во здравството ја спречува проценката на ефектите на економската криза, пред сè, раните јавно-здравствени ефекти. Статијата за економската криза и неформалната економија (Пејковски) разгледува еден од најгорливите социјално-економски проблеми - непријавената работа во услови на економска криза. Авторот истакнува дека одлуката за влегување во неформална економија во време на криза и рецесија се донесува лесно, но за одлуката за излегување, треба многу повеќе. Намалувањето на јавните расходи, зголемувањето на транспарентноста при одлучувањето, разво-

јот на работното законодавство, флексибилните форми на работа, се само некои од мерките кои може да го под-обрат плаќањето даноци и да ја намалат потребата од работа на црно. Текстот за социјалната димензија на економската криза (Геровска - Митев) претставува анализа на перцепцијата на граѓаните (врз основа на репрезентативно емпириско истражување) за влијанието на економската криза. Врз основа на истото, се согледува дека кај одредени категории граѓани дојде до влошување на пристапот кон пазарот на труд, социјалната заштита, образованието и здравството. Анализата покажува дека 70% од граѓаните очекуваат кризата да ги влоши состојбите во системот на социјална заштита, додека 61% сметаат дека висината на социјалните парични надоместоци треба да се зголеми во периоди на економска криза. Последната статија ја прикажува политиката на вработување во периоди на економска криза (Кадриу). Авторот истакнува дека во актуелните економски услови, Македонија треба да се ангажира во развојот на економски капацитети кои претставуваат објективна можност за отворање нови работни места (земјоделството и странските инвестиции). На крајот, преку прилогот - социјална статистика, „Ревизијата“ се обидува да даде увид за одредени нега-

тивни движења во 2008 година, кои, меѓудругото, може да се протолкуваат како резултат на економската криза. Така, согласно официјалните податоци, забележливо е зголемување на бројот на пријавени невработени лица во 2008, споредено со 2007 година, кај неквалификуваните и полуквалификуваните лица, поголемо користење на паричните бенифиции за невработеност кај сезонските работници, зголемен број пријавени невработени од албанската, турската и ромската национална припадност, како и зголемена стапка на сиромаштија кај другите домаќинства со деца (самохрани родители, невенчани семејства со деца).

Уредничкиот одбор ги повикува сите заинтересирани лица да достават свои прилози за идните броеви на „Ревизијата“, согласно повиците кои електронски се доставуваат до сите релевантни институции и организации во земјата. Особено се охрабруваат младите истражувачи кои работат на свои магистерски и докторски трудови да поднесат делови од своите истражувања. Секако, „Ревизијата“ е отворена за сите останати, кои со свои иновативни прилози ќе придонесат за афирмирање на критички и проактивен пристап кон социјалната политика.

Уредник:
Маја Геровска Митев